

Številka: 018-020/2023-4
Datum: 16. 3. 2023

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011 s sprem.; v nadaljevanju: ZPVPJN) v senatu dr. Mateje Škabar, kot predsednice senata, ter Aleksandra Petrovčiča in Marka Medveda, kot članov senata, v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*Izvajanje intervencijskih gradbeno - zemeljskih del na vodovodnem omrežju*«, na podlagi zahtevka za revizijo vlagatelja HARTIS, trgovina, prevoznništvo in gradbena mehanizacija, d.o.o., Liminjan 7B, Portorož - Portorose, ki ga po pooblastilu zastopa odvetniška družba Godec Černeka Nemec, o.p., d.o.o., Železna cesta 14, Ljubljana (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika Javno podjetje - Azienda pubblica Rižanski vodovod Koper d.o.o. - s.r.l., Ulica 15. maja 13, Koper - Capodistria (v nadaljevanju: naročnik), dne 16. 3. 2023

odločila:

1. Zahtevke za revizijo se zavrne kot neutemeljen.
2. Zahteva vlagatelja za povrnitev stroškov postopka pravnega varstva se zavrne.

Obrazložitev:

Naročnik po postopku naročila male vrednosti izbira stranko, s katero bo sklenil okvirni sporazum za izvajanje intervencijskih gradbeno - zemeljskih del na vodovodnem omrežju za področji rajonov Koper (MO Koper in Občina Ankaran) ter Izola (Občina Izola in Občina Piran) za obdobje dveh let. Obvestilo o naročilu je bilo na Portalu javnih naročil objavljeno dne 18. 1. 2023, pod številko objave JN000252/2023-W01.

Vlagatelj je zoper določbe dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila z vlogo z dne 2. 2. 2023 vložil zahtevek za revizijo. V zahtevku za revizijo zatrjuje, da:

- zaradi neznanih količin prevozov materiala in neznanih lokacij izvedbe del ni mogoče vnaprej oceniti stroškov prevoza materiala, ki so vključeni v ceno posameznih postavk, posledično pa ni mogoče pripraviti konkurenčne in dopustne ponudbe;
- je zaradi dejstva, da je naročnik vse vrste cevi združil v eno postavko, ponudnikom onemogočeno oceniti stroške nalaganja in odvoza odpadnih cevi na deponijo z vključenim plačilom takse, saj je cena glede na vrsto cevi zelo različna, naročnik pa ni opredelil, kolikšen delež cevi iz posameznega materiala bo treba odvažati in deponirati v okviru te postavke;
- ker naročnik ni jasno definiral in opisal stroška zagotavljanja začasnih dostopov do objektov, ki mora biti zajet v ceni posamezne postavke, vlagatelj ne more oceniti, kaj konkretno ta strošek zajema, posledično pa tudi ne more določiti cene za postavke, ki ta strošek vključujejo;
- ni mogoče vnaprej oceniti stroška izvajanja pregleda obstoječe infrastrukture s primernim aparatom – javljalnikom elektro kablov in bi v zvezi s tem naročnik moral določiti ločeno postavko, kjer bi ponudnikom omogočil določitev cene na km pregledane trase.

Vlagatelj predlaga, da Državna revizijska komisija na podlagi navedenega zahtevku za revizijo ugotovi in razveljavi celoten postopek oddaje javnega naročila, zahteva pa tudi povrnitev stroškov postopka pravnega varstva.

Naročnik je z dokumentom »*Odločitev*«, številka 598/2023 z dne 15. 2. 2023, zahtevek za revizijo zavrnil kot neutemeljen, posledično pa je zavrnil tudi vlagateljevo zahtevo za povrnitev stroškov postopka. V obrazložitvi odločitve zatrjuje, da:

- ponudniki razpolagajo tako s podatki o območju izvajanja del in o lokacijah deponij ter skladišč (slednje morajo zagotoviti sami) kot tudi s podatkom o ocenjenem letnem številu okvar na vodovodni infrastrukturi, na podlagi teh podatkov pa morajo biti – kot strokovnjaki na razpisanem področju – sposobni oceniti potrebne stroške prevoza materiala;
- vprašanja na Portalu javnih naročil, ki ga v zahtevku za revizijo izpostavlja vlagatelj, ni mogoče razumeti kot očitka o neustreznosti oziroma o nezakonnosti postavke v zvezi z nalaganjem in odvozom odpadnih vodovodnih cevi, temveč le kot zaprosilo za pojasnilo, slednjega pa je naročnik v konkretnem primeru tudi podal;
- mora biti vsakemu ponudniku, ki se ukvarja z gradnjami, vključno z interventnimi deli, znano, kaj je potrebno ukreniti, če je zaradi del dostop do objektov onemogočen, kar enako velja tudi za oceno stroškov takšnih ukrepov;
- vlagatelj ne pojasni, zakaj ni mogoče vnaprej oceniti stroška izvajanja pregleda obstoječe infrastrukture s primernim aparatom, kot tudi ne, zakaj zahteva, da bi moral naročnik določiti ločeno postavko za določitev cene na kilometer pregledane trase.

Naročnik je Državni revizijski komisiji dne 17. 2. 2023 odstopil dokumentacijo iz postopka oddaje javnega naročila in iz predrevizijskega postopka.

Vlagatelj se je z vlogo z dne 20. 2. 2023 opredelil do navedb naročnika iz odločitve o zavrnitvi zahtevka za revizijo. V vlogi vztraja tako pri pravovarstvenem predlogu kot tudi pri vseh očitkih in dokazih iz zahtevka za revizijo ter se dodatno opredeljuje do posameznih naročnikovih navedb.

Po pregledu dokumentacije o javnem naročilu ter po preučitvi navedb vlagatelja in naročnika je Državna revizijska komisija odločila, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

Med vlagateljem in naročnikom je spor o tem, ali je naročnik predmet javnega naročila opredelil dovolj natančno in določno, da lahko ponudniki ocenijo stroške, ki bodo potrebni za izvedbo posameznih postavk ponudbenega predračuna (oziroma popisa del), ter pripravijo konkurenčno

in dopustno ponudbo. Po zatrjevanju vlagatelja predmet javnega naročila ni opredeljen dovolj natančno, da bi bilo mogoče oceniti stroške posameznih postavk in oblikovati ponudbeno ceno, zaradi česar prejete ponudbe ne bodo medsebojno primerljive.

Državna revizijska komisija v zvezi z izpostavljeno revizijsko navedbo najprej pojasnjuje, da je potreba naročnika po določeni storitvi, blagu ali gradnji ena od osnovnih predpostavk, ki mora biti izpolnjena, da naročnik prične s postopkom oddaje javnega naročila, hkrati pa je vodilo naročnika pri pripravi dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila. Kot pravilno opozarja že vlagatelj sam, mora naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila predmet javnega naročila opisati jasno, natančno in nedvoumno, tako da imajo vsi razumno obveščeni in običajno skrbni ponudniki zadostne informacije za pripravo dopustne ponudbe. Na podlagi opisa predmeta javnega naročila, katerega način in obseg je odvisen predvsem od lastnosti predmeta ter njegove kompleksnosti, se potencialni ponudniki seznanijo s potrebami naročnika in ocenijo, ali predmet javnega naročila lahko ponudijo. Čeprav je naročnik pri opisu predmeta javnega naročila in njegovih pričakovanih tehničnih lastnostih načeloma samostojen, mora izhajati iz temeljnih načel javnega naročanja, zlasti iz načela enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen Zakona o javnem naročanju, Uradni list RS, št. 91/2015 s sprem.; v nadaljevanju: ZJN-3), načela zagotavljanja konkurence med ponudniki (5. člen ZJN-3) in načela transparentnosti javnega naročanja (6. člen ZJN-3).

Naročnik opiše predmet javnega naročila s tehničnimi specifikacijami, ki v skladu s prvim odstavkom 68. člena ZJN-3 določajo zahtevane značilnosti gradnje, storitve ali blaga. V primeru javnih naročil gradenj tehnične specifikacije pomenijo skupek tehničnih predpisov, ki jih vključuje zlasti dokumentacija v zvezi z oddajo javnega naročila in s katerimi so opredeljene zahtevane značilnosti materiala, proizvoda ali blaga, da ustreza uporabi, za katero jo potrebuje naročnik (23.a) točka prvega odstavka 2. člena ZJN-3).

V obravnavanem primeru je naročnik tehnične specifikacije predmeta javnega naročila določil v popisu del (gl. *»Popis del za ponudbo izvajanje intervencijskih gradbeno-zemeljskih del na vodovodnem omrežju z ostalimi zahtevami«*), kjer je med drugim navedel tudi:

»V enotnih cenah ponudbenih postavk mora ponudnik še:

/.../

- vključiti stroške nabave materiala, stroške dela, stroške prevozov, transportov in manipulacije do in od gradbišča ter po samem gradbišču. Vključeni morajo biti tudi stroški gradnje oz. vgradnje, odvoza odvečnega materiala tako na začasno kot na končno – uradno deponijo s plačilom taks z dokazilom o primernem deponiranju; /.../«.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo najprej izpostavlja vprašanje stroškov prevoza (transporta) materiala na lokacijo izvedbe del (tj. na gradbišče) oziroma z lokacije izvedbe del (tj. z gradbišča). Zatrjuje, da območje izvajanja predmetnega javnega naročila zajema območja štirih občin v skupni površini več kot 390 kvadratnih kilometrov, pri čemer lahko oddaljenosti gradbišč variirajo med 0 in več kot 30 kilometri od sedeža naročnika ali od lokacije deponije oziroma skladišča ponudnika, kar lahko pomembno vpliva na strošek prevoza v okviru posamezne postavke. Po zatrjevanju vlagatelja naročnik od ponudnikov tako zahteva, da ugibajo, kolikšna bo ob izteku pogodbe skupna oziroma povprečna oddaljenost izvedbe del v okviru posamezne postavke, in na podlagi takšne ocene v kalkulacijo cene vključijo tudi stroške, povezane s prevozom materiala. Ker pa je stroške prevoza zaradi izjemno raznolike oddaljenosti krajev izvajanja del vnaprej nemogoče oceniti, je – po mnenju vlagatelja – dokumentacija v zvezi z oddajo javnega naročila v delu popisa del do take mere pavšalna in nenatančna, da ponudnikom onemogoča določitev cene teh postavk, s tem pa oddajo konkurenčnih in dopustnih ponudb.

Državna revizijska komisija v zvezi z izpostavljenimi navedbami vlagatelja uvodoma ugotavlja, da naročnik v konkretnem primeru izbira stranko okvirnega sporazuma, katerega predmet je izvajanje intervencijskih gradbeno - zemeljskih del za potrebe popravil na vodovodnem omrežju v obdobju dveh let. Glede na naravo razpisanih del (tj. intervencijskih popravil vodovodnega omrežja) se gre strinjati z naročnikom, da zahtevanih del po obsegu in po času ter lokaciji izvedbe vnaprej ni mogoče natančno določiti, to pa je naročnik nenazadnje pojasnil tudi v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila (gl. poglavje »2 Oznaka in predmet javnega naročila«).

Državna revizijska komisija se sicer strinja z vlagateljem, da naročnik določitve obsega potrebnih del ne more prevaliti na ponudnike oziroma od njih ne more pričakovati, da bodo namesto njega ocenjevali obseg potrebnih storitev. Hkrati pa v tej zvezi izpostavlja, da ZJN-3 naročniku ne nalaga, da pripravi vseobsegajočo dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila. Kot je Državna revizijska komisija že večkrat zapisala, mora naročnik ponudnikom zagotoviti tiste informacije in toliko informacij, kot jih je potrebnih, da lahko na njihovi podlagi (enako informirani) ponudniki oblikujejo ponudbeno ceno (prim. npr. odločitvi v zadevah št. 018-198/2018, 018-060/2022).

V obravnavanem primeru je naročnik, kot utemeljeno zatrjuje že sam, v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila določil, da se bodo razpisana dela izvajala za obdobje dveh let, in sicer za področje rajona Koper, ki zajema območji mestne občine Koper in občine Ankaran, ter za področje rajona Izola, ki zajema območji občin Izola in Piran (gl. poglavje »2 Oznaka in predmet javnega naročila«). Dalje je naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila navedel, da se na letni ravni izvede od 700 do 800 popravil okvar na vodovodni infrastrukturi (gl. poglavje »2 Oznaka in predmet javnega naročila«), v popisu del pa je za vsako postavko, vključno s tistimi, pri katerih je potrebno v ceno všteti stroške prevoza materiala, določil tudi predvideno letno količino del.

Državna revizijska komisija se ob upoštevanju navedenih določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila ne more strinjati z zatrjevanjem vlagatelja, da naročnik predmeta javnega naročila ni opredelil dovolj natančno, da bi bilo mogoče oceniti stroške prevoza materiala in oblikovati cene postavk, ki te stroške vključujejo. Nasprotno, po oceni Državne revizijske komisije iz povzetih določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila izhaja, da je naročnik predmet javnega naročila opredelil jasno, nedvoumno in do tolikšne mere natančno, kolikor je to – upošteva je zlasti intervencijsko naravo obravnavanega predmeta javnega naročila – v konkretnem primeru mogoče. Pregled povzetih določb navedene dokumentacije namreč pokaže, da je naročnik konkretno opredelil območje, na katerem se bodo izvajala intervencijska dela, prav tako je ponudnike seznanil tudi s predvidenim letnim obsegom popravil na vodovodni infrastrukturi. Dalje je naročnik v popisu del za vsako postavko, vključno s tistimi, pri katerih je potrebno v ceno všteti stroške prevoza materiala, opisal dela, vključena v posamezno postavko, ter določil predvideno količino del, ki bodo izvedena na letni ravni. Iz navedenega tako sledi, da vlagatelj razpolaga tako z opisom predmeta javnega naročila po posameznih postavkah kot tudi s podatki o območju izvajanja del, o predvidenem številu popravil vodovodne infrastrukture na letni ravni, o predvideni letni količini del pri posameznih postavkah in o obdobju, za katerega se sklepa okvirni sporazum. Ker morajo skladišča in deponije materiala, kot je med strankama nesporno, zagotoviti ponudniki sami, vlagatelj razpolaga tudi s podatkom o lokacijah, s katerih bo material prevažal na gradbišče, in s podatkom o lokacijah, na katere bo material prevažal z gradbišč.

Od vlagatelja, ki je strokovnjak na področju ponujenega predmeta javnega naročila, gre zato pričakovati, da bo na podlagi razpoložljivih podatkov in upoštevajoč tako lastne procese izvajanja del kot tudi znanje in izkušnje, s katerimi razpolaga, pri postavkah, ki vključujejo prevoz materiala, zmoževal oceniti obseg potrebnih prevozov oziroma tveganja, povezana s prevozom materiala, jih

ustrezno finančno ovrednotiti in oblikovati konkurenčne cene postavk, ki te stroške vključujejo. V kolikor bi vlagatelj ugotovil, da vseh tveganj v cenah postavk, s tem pa v skupni ponudbeni ceni, ne more zajeti ali da bi z oblikovanjem določene ponudbene cene nase prevzel preveliko breme, je na njem poslovna odločitev, ali bo na javnem naročilu s predložitvijo ponudbe sploh sodeloval. Odločitev, ali bo sodeloval v postopku oddaje javnega naročila in v primeru predložitve najugodnejše ponudbe sklenil okvirni sporazum v vsebini, kot jo je določil naročnik, namreč sodi v avtonomno poslovno sfero vsakega posameznega gospodarskega subjekta. Ponudnik ima, kot samostojen subjekt na trgu, možnost, da v ponudbeno ceno vključi vsa tveganja, tudi tista, ki presegajo njegova (običajna) predvidevanja in s tako ceno konkurira z drugimi ponudniki na javnem naročilu. Pri tem je nujno, da naročnik zagotovi, da imajo vsi ponudniki enak izhodiščni položaj, ki je podlaga za ocenjevanje in odločitev o prevzemu tveganj. V obravnavanem primeru so vsi subjekti glede prevozov materiala v enakem izhodiščnem položaju, ki je podlaga za ocenjevanje in odločitev o prevzemu tveganj. Ali, kako in koliko bo gospodarski subjekt vključil takšno tveganje v ponudbeno ceno, pa je lastna poslovna odločitev vsakega posameznega gospodarskega subjekta.

Ugotoviti torej gre, da ZJN-3 naročniku ne prepoveduje zahteve po vključitvi stroškov prevoza v cene posameznih postavk, odločitev, ali bodo v primeru takšne zahteve prevzeli morebitna tveganja in sodelovali na javnem naročilu, pa je na gospodarskih subjektih samih. S tega vidika so pravno nerelevantne navedbe vlagatelja o tem, da lahko stroški prevoza materiala v posameznih primerih (npr. pri izkopu in odvozu materiala ali dobavi in vgradnji peska) predstavljajo večji strošek od stroška materiala samega. Posledično je Državna revizijska komisija kot nepotreben zavrnila dokazni predlog vlagatelja s postavitvijo izvedenca gradbene stroke, ki ga je vlagatelj predlagal za dokazovanje izpostavljenih (pravno nerelevantnih) navedb. Prav tako je Državna revizijska komisija kot nepotreben zavrnila dokazni predlog vlagatelja s postavitvijo izvedenca gradbene stroke, ki ga je vlagatelj podal (tudi) za dokazovanje navedb o tem, da ob trenutnem popisu del, v katerem postavke vključujejo stroške prevoza materiala, ni mogoče določiti konkurenčnih cen postavk, ki bodo ponudnikom zagotavljale pokritje stroškov izvedbe in primeren dobiček ali jim (vsaj) preprečila ustvarjanje izgube. O vprašanju, ali je naročnik dovolj natančno opisal predmet javnega naročila, da lahko ponudniki oblikujejo cene postavk, s tem pa skupno ponudbeno ceno, ter oddajo konkurenčno ponudbo, namreč odloča Državna revizijska komisija in ne izvedenec gradbene stroke. Dalje je vlagatelj v zvezi z navedbami glede velikosti območja izvajanja del, ki so predmet naročila, in v zvezi z navedbami glede razpona oddaljenosti izvedbe del od skladišča materiala ali deponije predlagal dokaz z zaslišanjem zakonitega zastopnika vlagatelja in priče K. B., predstavnice naročnika za predmetno javno naročilo. Ker pa velikost območja izvajanja del med strankama ni bila sporna, prav tako pa med njima ni bil sporen niti možen razpon oddaljenosti izvedbe del od skladišča materiala ali deponije, je Državna revizijska komisija navedeni dokazni predlog vlagatelja zavrnila kot nepotreben. Državna revizijska komisija tudi ni obravnavala navedb naročnika o tem, da se želi s popisom del izogniti špekulacijam izvajalcev pri zaračunavanju stroškov prevoza, ki jih ti po naročnikovih izkušnjah vselej zaračunavajo od najbolj oddaljene lokacije, saj te navedbe niso bile pravno pomembne za odločitev v obravnavani zadevi. Posledično je kot nepotreben zavrnila dokazni predlog naročnika z vpogledom v predložene obračune del, s katerimi je naročnik izpostavljen navedbe dokazoval, iz istega razloga pa tudi ni obravnavala v tej zvezi podanih navedb vlagatelja, s tem povezane dokazne predloge vlagatelja pa je zavrnila kot nepotrebne.

Državna revizijska komisija ob upoštevanju navedenega ugotavlja, da naročniku ni mogoče očitati, da je pri postavkah, ki vključujejo stroške prevoza materiala, predmet javnega naročila opredelil do te mere nenatančno, da teh stroškov ni mogoče oceniti in pri posameznih postavkah ni mogoče oblikovati ponudbene cene, posledično pa tudi ne, da je naročnik v tej zvezi kršil načelo transparentnosti javnega naročanja (6. člen ZJN-3).

Takšnega zaključka ne more spremeniti vlagateljevo sklicevanje na odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-094/2011, saj slednja z obravnavano zadevo v bistvenem ni primerljiva. Medtem ko so bile v zadevi št. 018-094/2011 lokacije dobav registrskih tablic, s katerimi naročnik ponudnikov v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila ni seznanil, (v določenem časovnem trenutku) znane in je naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila tudi navedel, da bo izbrani ponudnik potrebne naslove lokacij dobave prejel naknadno, predvidoma ob sklenitvi pogodbe, v konkretni zadevi lokacije izvedbe del niso znane, saj vnaprej ni mogoče predvideti, na katerih lokacijah območja predmetnega vodovodnega omrežja, ki obsega območja štirih občin, bo v obdobju dveh let prišlo do okvar, posledično pa do potrebnih popravil.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo v zvezi s popisom del kot sporne izpostavlja tudi stroške izvedbe postavke »26a Nalaganje in odvoz odpadnih vodovodnih cevi na deponijo s plačilom takse z vsemi potrebnimi deli, transporti in materiali«. Zatrjuje, da stroškov izvedbe navedene postavke ni mogoče oceniti že zaradi stroškov prevoza, pa tudi zato, ker izpostavljena postavka zajema vse vrste cevi, medtem ko se stroški deponiranja (stroški taks in drugi stroški) za različne vrste cevi med seboj zelo razlikujejo.

Po drugi strani naročnik meni, da niso izpolnjeni procesni pogoji za vsebinsko obravnavo izpostavljenega očitka. Zatrjuje namreč, da na Portalu javnih naročil v zvezi s tem očitkom ni bilo podano ustrezno opozorilo v smislu tretjega odstavka 16. člena ZPVPJN. Ta določa, se v predrevizijskem in revizijskem postopku ne presojuje očitane kršitve, ki se nanašajo na vsebino objave, povabilo k oddaji ponudb ali razpisno dokumentacijo, če bi lahko vlagatelj ali drug morebitni ponudnik prek Portala javnih naročil naročnika opozoril na očitano kršitev, pa te možnosti ni uporabil. Šteje se, da bi vlagatelj ali drug morebitni ponudnik prek Portala javnih naročil lahko opozoril na očitano kršitev, če je bilo v postopku javnega naročanja na Portalu javnih naročil objavljeno obvestilo o naročilu, na podlagi katerega ponudniki oddajo prijave ali ponudbe.

Državna revizijska komisija je že večkrat pojasnila, da ZPVPJN natančne oziroma minimalne vsebine opozorila ne določa, prav tako pa je že večkrat pojasnila tudi, da je pogoj opozorila izpolnjen že v primeru, če so bila naročniku prek Portala javnih naročil v kakršnikoli obliki postavljena vprašanja, ki se vsebinsko nanašajo na očitke iz revizijskega zahtevka oziroma da je bistveno, da vprašanje (predlog ali pripomba) po vsebini predstavlja opozorilo na očitane kršitve. Za presojo vprašanja, ali je mogoče posamezno objavo gospodarskega subjekta na Portalu javnih naročil šteti za opozorilo na kršitve ali ne, je torej odločilna vsebina objave (prim. odločitev Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-178/2017, 018-019/2020 in 018-119/2022).

Iz Portala javnih naročil izhaja, da sta bila dne 24. 1. 2023 ob 16:26 uri objavljena naslednje vprašanje in odgovor naročnika:

»VPRAŠANJE

Pozdravljeni prosim za pojasnilo naslednje postavke po popisu:

26a Nalaganje in odvoz odpadnih vodovodnih cevi na deponijo s plačilom takse z vsemi potrebnimi deli, transporti in materiali.

Iz postavke ni razvidno kakšne so cevi: doktil, jeklo, salonit, phd, ...

Zato pri tej postavki ni možno realno podati cene, prosim za razširitev postavke po materialih./.../.

ODGOVOR

Pozdravljeni,

Naročnik odgovarja v postavki 26a:

med vodovodne cevi spadajo litoželezne, PEHD, PVC in jeklene cevi./.../.

Iz citiranega vprašanja jasno izhaja opozorilo potencialnega ponudnika, da iz postavke 26a ni razvidno, iz kakšnega materiala so cevi, posledično pa naj ne bi bilo mogoče podati cene postavke. Ob dejstvu, da potencialni ponudnik v nadaljevanju tudi izrecno zapiše, da prosi oziroma predlaga razširitev postavke po materialih, po oceni Državne revizijske komisije ne more biti dvoma, da naj cene postavke ne bi bilo mogoče podati zaradi združitve cevi iz različnih materialov v eni postavki.

Ker je Državna revizijska komisija presodila, da je bilo v zvezi z izpostavljenimi očitki vlagatelja prek Portala javnih naročil podano opozorilo v smislu tretjega odstavka 16. člena ZPVPJN, je v nadaljevanju te očitke obravnavala tudi po vsebini.

Državna revizijska komisija je v tej zvezi kot neutemeljeno zavrnila navedbo vlagatelja o tem, da je določitev cene za postavko 26a onemogočena že iz razlogov stroškov prevoza. Ker je Državna revizijska komisija že obrazložila, zakaj je po njeni oceni stroške prevoza mogoče oceniti ter jih vključiti v ceno posameznih postavk, se v izogib ponavljanju na podano obrazložitev v celoti sklicuje tudi na tem mestu.

Dalje Državna revizijska komisija izpostavlja, da že vlagatelj sam navaja, da glede na naravo predmetnega javnega naročila, ki zajema izvajanje vseh vrst vzdrževalnih del na vodovodnem omrežju v obdobju dveh let, tudi naročnik ne more vnaprej predvideti, koliko cevi katere vrste bo potrebno odpeljati na deponijo. Medtem ko se Državna revizijska komisija strinja z vlagateljevo navedbo o tem, da naročnik ne more vnaprej predvideti količine cevi po posameznih materialih, ki jih bo potrebno v obdobju dveh let odpeljati na deponijo, pa se ne more strinjati z vlagateljevo navedbo o tem, da bi moral naročnik omogočiti pripravo konkurenčne ponudbe tako, da bi odvoz cevi glede na različne materiale opredelil v ločenih postavkah popisa del. ZJN-3 namreč naročniku nikjer ne nalaga, da bi moral v okoliščinah, kot so te bile ugotovljene v konkretnem primeru, glede na material cevi oblikovati ločene postavke za odvoz odpadnih cevi na deponijo. Kot je Državna revizijska komisija predhodno že pojasnila, mora naročnik v takšnem primeru zagotoviti le, da imajo vsi potencialni ponudniki enak izhodiščni položaj, ki je podlaga za ocenjevanje in odločitev o prevzemu tveganj. V obravnavanem primeru vlagatelj niti ne zatrjuje, da vsi potencialni ponudniki ne bi bili v enakem izhodiščnem položaju, tega pa – ob dejstvu, da je naročnik vsem ponudnikom podal enake informacije, zlasti glede materiala cevi – ni ugotovila niti Državna revizijska komisija. Na vsakem posameznem potencialnem ponudniku je zato, da se odloči, ali bo v ceno obravnavane postavke vključil vsa tveganja, tudi tista, ki presegajo njegova (običajna) predvidevanja in bo s takšno ceno konkuriral z drugimi ponudniki na javnem naročilu ali ne.

Državna revizijska komisija pri tem dodaja, da je vlagatelj v zvezi z navedbami o tem, da se stroški prevoza in deponiranja odpadnih cevi glede na material cevi tako razlikujejo, da brez poznavanja deleža cevi posamezne vrste, ki jih bo potrebno odpeljati na deponijo, ni mogoče določiti cene za odvoz cevi, predlagal dokaz s postavitvijo izvedenca gradbene stroke. Ker pa navedba, da se cene prevoza in deponiranja cevi med seboj razlikujejo glede na material cevi, med strankama ni bila sporna in posledično ni zahtevala dokazovanja, o vprašanju, ali je pri postavki 26a mogoče oceniti stroške izvedbe in oblikovati ponudbeno ceno, pa odloča Državna revizijska komisija in ne izvedenec gradbene stroke, je Državna revizijska komisija predlagani dokaz z izvedencem zavrnila kot nepotreben.

Državna revizijska komisija ob upoštevanju navedenega ugotavlja, da ni mogoče pritrditi vlagatelju, da pri postavki »26a Nalaganje in odvoz odpadnih vodovodnih cevi na deponijo s plačilom takse z vsemi potrebnimi deli, transporti in materiali« ni mogoče oceniti stroškov izvedbe in oblikovati ponudbene cene zgolj zato, ker naročnik ni navedel deleža cevi po posameznih

materialih, ki jih bo treba odpeljati na deponijo, oziroma enotne postavke ni razdružil na več postavk glede na material cevi.

V nadaljevanju je Državna revizijska komisija obravnavala revizijske navedbe v zvezi s stroškom zagotavljanja začasnih dostopov do objektov ter zagotavljanja nemotenega dostopa interventnim vozilom.

Naročnik je v popisu del (med drugim) določil tudi:

»V enotnih cenah ponudbenih postavk mora ponudnik še:

/.../

- zajeti tudi stroške:

/.../

- povezane z zagotavljanjem začasnih dostopov do objektov ter zagotavljanjem nemotenega dostopa interventnim vozilom, /.../«.

Državna revizijska komisija se ne more strinjati z navedbo vlagatelja, da je dokumentacija v zvezi z oddajo javnega naročila nezakonita (tudi) zato, ker naročnik ni jasno definiral in opisal stroška, ki se nanaša na zagotavljanje začasnih dostopov do objektov ter zagotavljanje nemotenega dostopa interventnim vozilom. Nasprotno, navedena zahteva, vključno z opredelitvijo obravnavanega stroška, je po oceni Državne revizijske komisije jasna in za potencialnega ponudnika, ki je strokovnjak na področju intervencijskih gradbenih del na vodovodnih omrežjih, ne terja podrobnejše razlage. Splošno znano dejstvo je namreč, da je zagotavljanje začasnih dostopov do objektov in nemotenega dostopa interventnim vozilom običajen del interventnih gradbenih del (tudi na vodovodni infrastrukturi), kot to utemeljeno opozarja že naročnik. Vsakemu potencialnemu ponudniku, tj. strokovnjaku, ki se ukvarja z gradnjami, mora biti zato znano, kaj je v primeru interventnih gradbenih del na vodovodnem omrežju potrebno storiti, če je dostop do objektov začasno onemogočen zaradi izvajanja teh del.

Ker ni mogoče pritrditi vlagateljevim navedbam o nejasni in nenatančni definiciji obravnavanega stroška, tudi ni mogoče pritrditi vlagateljevi navedbi o nezmožnosti ocene tega stroška, saj je to navedbo vlagatelj utemeljeval (le) z (ne)utemeljeno) navedbo o nejasni in nenatančni definiciji obravnavanega stroška.

Državna revizijska komisija ob upoštevanju navedenega ugotavlja, da ni mogoče pritrditi vlagatelju, da naročnik ni jasno definiral in opisal stroška zagotavljanja začasnih dostopov do objektov in nemotenega dostopa interventnim vozilom, ki mora biti zajet v ceni posameznih postavk, zato vlagatelj ne more oceniti, kaj konkretno ta strošek zajema, posledično pa tudi ne more določiti cene za postavke, ki ta strošek vključujejo.

Državna revizijska komisija pripominja še, da je vlagatelj v zvezi z navedbami, da glede na formulacijo obravnavanega stroška v popisu del ne more oceniti, za kakšno vrsto stroška gre oziroma kaj konkretno ta strošek zajema, posledično pa ne more določiti cene za postavke, ki navedeni strošek vključujejo, predlagal dokaz s postavitvijo izvedenca gradbene stroke. Ker pa o vprašanju (ne)jasnosti dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila in posledični (ne)zmožnosti določitve ponudbene cene odloča Državna revizijska komisija, ne pa izvedenec gradbene stroke, je Državna revizijska komisija predlagani dokaz z izvedencem zavrnila kot nepotreben.

Na koncu je Državna revizijska komisija obravnavala še vlagateljev očitke v zvezi s stroški pregleda obstoječe infrastrukture s primernim aparatom – javljalnikom elektro kablov, ki jih morajo

ponudniki v skladu z dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila prav tako zajeti v enotnih cenah postavk (gl. popis del).

V tej zvezi vlagatelj navaja (le), da ni mogoče vnaprej oceniti stroška izvajanja pregleda obstoječe infrastrukture s primernim aparatom – javljalnikom elektro kablov in bi v zvezi s tem naročnik moral določiti ločeno postavko, kjer bi ponudnikom omogočil določitev cene na kilometer pregledane trase.

Z izpostavljenimi navedbami pa vlagatelj ne zadosti trditveno-dokaznemu bremenu, ki mu ga nalagata 7. in 212. člen Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. št. 26/1999 s sprem.; v nadaljevanju: ZPP) v povezavi s 13. členom ZPVPJN. Iz navedenih določb ZPP namreč izhaja dolžnost tožnika, da jasno, določno in konkretno navede dejstva, na katera opira tožbeni zahtevek (trditveno breme), in zanje predlaga dokaze, ki naj resničnost zatrjevanih dejstev potrdijo (dokazno breme). Da bi torej vlagatelj z zahtevkom za revizijo uspel, mora kršitev zatrjevati tako, da jasno, določno in konkretizirano navede vsa dejstva, ki kažejo na določeno nezakonitost, ter predlagati dokaze, ki ta dejstva potrjujejo.

Ker pa vlagatelj ni konkretizirano pojasnil, zakaj po njegovem mnenju ni mogoče oceniti stroška izvajanja pregleda obstoječe infrastrukture s primernim aparatom – javljalnikom elektro kablov, kot tudi ne, zakaj bi moral naročnik v tej zvezi določiti ločeno postavko, poleg tega pa za dokazovanje navedb ni podal nobenega dokaznega predloga, svojega trditveno-dokaznega bremena ni izpolnil.

Posledično Državna revizijska komisija ugotavlja, da so vlagateljeve navedbe v zvezi s stroški pregleda obstoječe infrastrukture s primernim aparatom – javljalnikom elektro kablov neutemeljene.

Ob upoštevanju vsega navedenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da ni mogoče slediti vlagateljevim navedbam o tem, da predmet javnega naročila ni opredeljen dovolj natančno, da bi bilo mogoče oceniti stroške posameznih postavk in oblikovati ponudbeno ceno. Državna revizijska komisija je zato vlagateljev zahtevek za revizijo v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 39. člena ZPVPJN zavrnila kot neutemeljen.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 1. točke izreka tega sklepa.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo uveljavlja tudi povrnitev stroškov postopka pravnega varstva.

Če je zahtevek za revizijo utemeljen, mora naročnik iz lastnih sredstev vlagatelju povrniti potrebne stroške, nastale v predrevizijskem in revizijskem postopku, vključno s takso (tretji odstavek 70. člena ZPVPJN).

Ker vlagatelj z zahtevkom za revizijo ni uspel ne v predrevizijskem ne v revizijskem postopku, je Državna revizijska komisija v skladu z določbo tretjega odstavka 70. člena ZPVPJN njegovo zahtevo za povrnitev stroškov postopka pravnega varstva zavrnila.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pravni pouk:

Upravni spor zoper to odločitev ni dovoljen.

Predsednica senata:
Dr. Mateja Škabar,
članica Državne revizijske komisije

Vročiti:

- pooblaščenцу vlagatelja,
- naročniku,
- RS MJU.

Vložiti:

- v spis zadeve, tu.